PRACE NAUKOWE UNIWERSYTETU EKONOMICZNEGO WE WROCŁAWIU
Nr 17 — 2008
Komunikacja marketingowa w Europie wielu kultur językowych

Marianna Agnieszka Pietrus-Rajman
Studium Języków Obcych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

WSPARCIE POLITYKI EUROPEJSKIEJ PRZEZ PROGRAMY UE DLA DOSKONALENIA WIELU KULTUR JĘZYKOWYCH NA PRZYKŁADZIE PROJEKTÓW *LINGUAPORTA, LOST IN...* ORAZ *ABC-LINGUATOUR*

1. Wstęp

U podstaw polityki językowej Unii Europejskiej leży przekonanie, że Unia jest związkiem narodów Europy, różnych narodowości, zróżnicowanych społeczeństw, kultur i grup językowych. Jej głównym fundamentem jest wymiana myśli i tradycji opierająca się na wzajemnej akceptacji. Efektywna wymiana myśli, tradycji, jak również doświadczeń możliwa jest tylko w takiej sytuacji, gdy 450 milionów Europejczyków o zróżnicowanym pochodzeniu etnicznym, kulturowym, mówiących różnymi językami ojczystymi nabędzie wszystkie niezbędne kompetencje i umiejętności pozwalające porozumieć się i zrozumieć mieszkańców krajów sąsiadujących. Nauka nowego języka nie tylko otwiera wiele możliwości nawiązania kontaktów z innymi ludźmi, naszymi sąsiadami, oddziałuje także korzystnie na stan umysłu, gdyż wpływa na aktywność percepcyjną, asymilacyjną i eksploracyjną, umożliwia otwarcie się na inne kultury i poglądy, a przede wszystkim ułatwia swobodne przemieszczanie się i korzystanie z prawa podjęcia studiów lub pracy w innym kraju członkowskim Unii Europejskiej. W kontekście strategii lizbońskiej realizowanej od marca 2000 roku, której celem jest „uczynienie z Unii do 2010 roku najbardziej konkurencyjnej, dynamicznej, opartej na wiedzy, zdolnej do trwałego rozwoju z większą liczbą miejsc pracy gospodarki świata”[1], oraz wypływającego z niej planu budowy europejskiego społeczeństwa informacyjnego należy stwierdzić, że znajomość języków obcych w znacznym stopniu przyczynia się do aktywizacji funkcji kognitywnych, a przez to ułatwia każdemu uczącemu się nabycie kompetencji komunikatywnej,

[1] [Portal internetowy: Parlament…].

interkulturowej oraz międzynarodowej kompetencji specjalistycznej, a także poszerzenie zakresu wiedzy, co ma znaczny wpływ na prawdopodobieństwo osiągnięcia przez niego sukcesu na globalnym rynku pracy.

2. Poszczególne etapy realizacji polityki językowej Unii

Początki promowania nauki języków obcych sięgają roku 1976. Rada Europejska Ministrów Edukacji podkreśla ustawicznie pilną potrzebę stworzenia wszystkim uczniom w Europie możliwości uczenia się jednego z języków Wspólnoty poza językiem ojczystym oraz umożliwienia nauczycielom języków obcych doskonalenie umiejętności zawodowych przez pobyt w rejonie, gdzie nauczany przez nich język jest językiem ojczystym[2].

Rada Ministrów Edukacji potwierdziła w 1984 roku konieczność nauczania języków obcych w krajach członkowskich, opowiadając się jednocześnie za promowaniem i zachęcaniem do nauki dwóch języków obcych w ramach nauczania obowiązkowego. Kolejny etap budowania europejskiej polityki językowej przyniosło posiedzenie Rady Europejskiej w Mediolanie w 1985 roku, na którym stwierdzono, że znajomość języków obcych jest istotnym elementem budowania wspólnej Europy obywateli, i zalecono rozpoczęcie wczesnoszkolnego nauczania języków, a także wdrożenie programu wymian językowych dla uczniów.

Dalsze działania na rzecz promowania nauczania języków obcych przyniosły możliwość realizacji szeregu projektów w ramach programu *LINGUA*, który wszedł w życie w styczniu 1990 roku i stawiał sobie za cel poprawę jakościową i ilościową nauczania języków obcych na obszarze Unii Europejskiej. Program ten stał się w 1995 roku częścią nowego programu współpracy w dziedzinie edukacji *SOCRATES*[3], w którego skład wchodzi do dzisiaj i który zagwarantował, że nauczanie języków obcych stało się elementem wszystkich realizowanych w nim działań i akcji. Prowadzona polityka językowa znalazła również swój wyraz w powołanym do życia w tym samym roku programie kształcenia zawodowego *LEONARDO DA VINCI*[4].

Podstawą powołania do życia programów *SOCRATES*, *LEONARDO DA VINCI*, a także *MŁODZIEŻ* była polityka edukacyjna oraz zasada subsydiarności (udostępnienia środków pomocowych)[5] sformułowana w traktacie z Maastricht[6] (1992 r.),

---

[2] Uchwała Rady Ministrów Edukacji, 9.02.1976.

[3] Program *SOCRATES* realizowany był na przestrzeni kolejnych lat w kilku fazach. Faza pierwsza obejmowała lata 1995-1999, faza druga okres 2000-2006, od 2007 roku *SOCRATES* stanowi integralną część programu *Uczenie się przez całe życie* (*The Lifelong Learning Programme*), którego realizacja została zaplanowana na lata 2007-2013.

[4] Program *LEONARDO DA VINCI* realizowany był, podobnie jak program *SOCRATES,* w kilku fazach (w latach 1995-1999 oraz 2000-2006). Obecnie jest częścią programu *Uczenie się przez całe życie* (*The Lifelong Learning Programme*).

[5] Na podstawie: [Pietrzyk 2000, s. 154-158].

[6] [*Traktat o Unii…*, art. 126].

który kładąc nacisk na występującą w Unii Europejskiej różnorodność językową, obok innych istotnych dla kształcenia i edukacji kwestii, postulował także upowszechnienie urzędowych języków Unii i propagowanie ich nauczania, także przez wymianę uczniów, studentów, nauczycieli akademickich oraz informacji między ośrodkami naukowymi i badawczymi. W wyżej wymienionych programach nauka języków obcych została uznana za jedno z działań priorytetowych. W latach dziewięćdziesiątych pomoc Wspólnoty ukierunkowana została więc na wspieranie nauczania oficjalnych języków Unii Europejskiej.

W 1995 roku Komisja Europejska opublikowała tzw. *Białą księgę kształcenia i doskonalenia*[7], w której sformułowała następujące zadania dla nauczania języków obcych: nauczanie młodzieży przynajmniej dwóch języków obcych używanych na obszarze Unii Europejskiej, rozwijanie i wspieranie innowacyjnych metod nauczania języków, wczesne nauczanie języków obcych oraz rozpowszechnienie nauczania europejskich języków obcych we wszystkich typach szkół, a także kształtowanie wrażliwości i rozwijanie zainteresowania językami i kulturami Wspólnoty.

Dalszym posunięciem było ogłoszenie 2001 roku, z inicjatywy Unii Europejskiej, Rady Europy i UNESCO, Europejskim Rokiem Języków Obcych. Celem wszystkich ogólnoeuropejskich działań prowadzonych w tym roku było zwrócenie uwagi społeczeństw europejskich na istniejące bogactwo języków, a także ich różnorodność, ze szczególnym uwzględnieniem mniej używanych i rozpowszechnionych języków regionalnych, oraz na konieczność powszechnego nauczania języków obcych i objęcia tym nauczaniem osób dorosłych. Pod koniec tego roku Parlament Europejski przyjął rezolucje, w których zachęcał Komisję Europejską do podjęcia dalszych działań mających na celu upowszechnianie nauki języków obcych. Dzień 26 września stał się corocznie obchodzonym Europejskim Dniem Języków Obcych.

Po zamknięciu wszystkich działań prowadzonych w ramach Europejskiego Roku Języków Obcych przygotowano i opublikowano w ramach europejskiej sieci informacji o systemach edukacji *EURYDICE* obszerny raport *Nauczanie języków obcych w szkołach w Europie*[8], w którym podjęto m.in. takie kwestie, jak: analiza programów nauczania, propagowanie wielojęzyczności, organizacja nauczania języków obcych, profil zawodowy i system kształcenia nauczycieli języków obcych, status języków mniejszościowych i regionalnych.

Kluczowe znaczenie dla polityki językowej prowadzonej w kolejnych latach miała strategia lizbońska na rzecz wzrostu i zatrudnienia przyjęta przez Radę Europejską w 2000 roku, która dała podstawy opracowania kolejnych dokumentów oraz podjęcia przez szefów państw i rządów na szczycie w Barcelonie w 2002 roku zobowiązania do zadbania o poprawę nauczania umiejętności podstawowych, zwłaszcza przez zagwarantowanie wszystkim nauki dwóch języków obcych od najmłodszych lat. U podstaw zobowiązania leżało stwierdzenie, że różnorodność Europy przeja-

---

[7] [*Nauczanie i uczenie się*... 1997].

[8] [*Der Fremdsprachenunterricht*...].

wia się w bogactwie języków, którymi posługują się jej obywatele, a ich znajomość sprzyja kształtowaniu postaw tolerancji, poszanowaniu innych i wzajemnemu szacunkowi. W 2003 roku Komisja Europejska przyjęła szczegółowy plan działania *Promowanie nauki języków obcych i różnorodności językowej – 2004-2006*[9], w którym określiła najważniejsze cele nauczania języków obcych; są nimi: uczenie się języków przez całe życie, podniesienie jakości i dalsze ulepszanie procesu nauczania języków obcych, podniesienie świadomości różnorodności językowej, nauczanie języków regionalnych lub mniejszościowych, możliwość nauczenia się języka kraju przez imigranta, nauczanie języków imigrantów, lepsze szkolenie nauczycieli języków obcych, wczesna nauka języka obcego, zintegrowane nauczanie przedmiotowo-językowe (CLIL[10]), aktywna rola szkolnictwa wyższego w promowaniu wielojęzyczności u studentów i kadry naukowej oraz szeroko rozumianej lokalnej społeczności.

Powyższy plan działania został uzupełniony w 2005 roku w *Nowej strategii ramowej w sprawie wielojęzyczności*[11]. W strategii Komisja Europejska zachęcała do nauki języków obcych i opowiadała się za promowaniem różnorodności językowej i tzw. zdrowej wielojęzyczności gospodarki oraz za zapewnieniem dostępu obywatelom do prawodawstwa, procedur oraz informacji dotyczących Unii Europejskiej w ich własnym języku. We wnioskach dokumentu stwierdzono, że „Poprawa umiejętności językowych obywateli jest tak samo istotna, jak osiągnięcie celów polityki europejskiej, w szczególności w kontekście rosnącej konkurencji światowej i wyzwania, jakie stanowi najbardziej optymalne wykorzystanie potencjału w zakresie trwałego wzrostu, zwiększenia liczby miejsc pracy i poprawy ich jakości"[12].

Umiejętność porozumiewania się w językach obcych została uznana w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady (z grudnia 2006 roku)[13] jako jedna z ośmiu kluczowych kompetencji, „których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia"[14]. „Kompetencja porozumiewania się w obcych językach wymaga znajomości słownictwa i gramatyki funkcjonalnej oraz świadomości głównych typów interakcji słownej i rejestrów języka. Istotna jest również znajomość konwencji społecznych oraz aspektu kulturowego i zmienności języków. (...) Osoby powinny być w stanie właściwie korzystać z pomocy oraz uczyć się języków w nieformalny sposób w ra-

---

[9] [*Förderung des Sprachenlernens*…].

[10] Zintegrowane nauczanie języka i przedmiotu (CLIL – *content and language integrated learning*) polega na włączaniu treści przedmiotu zawodowego do nauczania języka obcego (wykraczającego poza techniczną terminologię) lub/i włączaniu elementów języka do nauki przedmiotu zawodowego. Uczenie się jest wspomagane zarówno elementami językowymi, jak i zawartością merytoryczną. Jest to cecha, która odróżnia CLIL od uczenia przedmiotu w języku obcym.

[11] [*Nowa strategia*…2005].

[12] [*Nowa strategia*…2005, s. 16].

[13] [Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady...].

[14] [Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady..., s. 4].

mach uczenia się przez całe życie”[15]. Wszystkie wyżej omówione cele i założenia polityki Unii Europejskiej znalazły swój wyraz w projektach zrealizowanych i realizowanych w ramach poszczególnych programów. Realizacja trzech z nich − *LINGUAPORTA, LOST IN...* oraz *ABC-LINGUATOUR* − możliwa była dzięki warunkom stworzonym w ramach programu *LINGUA*.

3. Projekt *LINGUAPORTA*[16] − wykorzystanie nowych technologii *e-learning* na lektoratach języków obcych (czeskiego, niemieckiego i polskiego)

Projekt *LINGUAPORTA* został zrealizowany w latach 2002-2005 w ramach komponentu programu Unii Europejskiej *SOCRATES* – akcji *LINGUA 1*, której głównym celem było „promowanie nauki języków obcych, a w szczególności uświadamianie obywatelom wielojęzyczności Unii i korzyści, jakie daje „uczenie się przez całe życie języków obcych oraz zachęcanie ich do nauki języków obcych”[17]. Realizacja projektu przyniosła trzy produkty finalne:

Produkt 1. Portal językowy *LINGUAPORTA* dostępny w czterech wersjach językowych − w języku angielskim, czeskim, niemieckim i polskim, oferujący następujące treści:

a) ogólne informacje związane z uczeniem się języków:

- porady językowe dotyczące czytania tekstów, opanowania słownictwa, uczenia się języka z partnerem w tandemie oraz wyszukiwania materiałów w internecie,
- informacje o poziomach i certyfikatach językowych,
- interesujące informacje o języku czeskim, niemieckim i polskim,

b) pomoce dydaktyczne:

- słowniki dwu-, wielo- i jednojęzyczne oraz słowniki obrazkowe,
- minirozmówki (czeskie, polskie i niemieckie),
- materiały dostępne *on-line*: zbiory tekstów, gazety i czasopisma, rozgłośnie radiowe, fora językowe, gramatyki, wyszukiwarki,

---

[15] [Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady..., s. 5].

[16] Strony portalu dostępne są na stronach 1. http://linguaporta.pl/pl/index.htm (interfejs w języku polskim), 2. http://www.linguaporta.de/index.htm (interfejs w języku niemieckim), 3. http://linguaporta.cz/cz/index.htm (j. czeski) oraz 4. http://linguaporta.cz/english/ (j. angielski).

[17] Cele komponentu *Lingua I* zostały podane na stronach internetowych Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji: http://www.socrates.org.pl/socrates2/index1.php?dzial=7&node=7&doc=1000100.

c) bank danych szkół i kursów językowych z funkcją wyszukiwania w regionie lub mieście oferty kursów oraz nieodpłatnego umieszczenia każdej nowej szkoły lub nowej oferty kursów,

d) bank dostępnych na rynku podręczników i materiałów do nauki języka czeskiego, niemieckiego z możliwością znalezienia odpowiedniego podręcznika według poziomu, autora, tytułu, wydawnictwa, grupy docelowej, sprawności, języka ogólnego lub specjalistycznego oraz

e) informacje o projekcie.

Portal internetowy jest skierowany do bardzo szeroko rozumianej grupy docelowej – wszystkich grup wiekowych, niezależnie od poziomu wykształcenia i znajomości języka, a przede wszystkim do mieszkańców Czech, Niemiec i Polski, chcących uczyć się języka czeskiego, niemieckiego lub polskiego jako języka obcego. Portal językowy *LINGUAPORTA* umożliwia pełne wykorzystanie nowych technologii *e-learning*, stwarza nowe możliwości pracy z uczącymi się zarówno *on-line*, jak i *off-line*, pozwala na ćwiczenie sprawności językowych oraz kształtowanie kompetencji europejskiej, której częścią jest szeroko rozumiana kompetencja językowa. Dzięki ułatwieniu dostępu do materiałów językowych, a przez to do kultury obcojęzycznej, ułatwia uczącemu się wykształcenie kompetencji interkulturowej.

Produkt 2. Audycje radiowe o języku, kraju i ludziach. Niemiecka redakcja Radio Praga przygotowała cykl audycji o Czechach, a polska redakcja Deutsche Welle – o Polsce[18].

Produkt 3. Obok prospektów reklamowych, plakatów i ulotek w ramach projektu opracowano i wydrukowano także broszurki[19], które przedstawiają projekt i jego produkty. W broszurkach, podobnie jak w portalu, umieszczone zostały informacje o języku czeskim, niemieckim i polskim, porady językowe i wskazówki dotyczące czytania tekstów obcojęzycznych, opanowania słownictwa, nauki w tandemie, linki dla uczących się języków, informacje o dokonaniu oceny własnej kompetencji językowej oraz o egzaminach i certyfikatach językowych, a także minirozmówki czesko-niemiecko-polskie.

4. *LOST IN...* i *ABC-LINGUATOUR* – interaktywne gry komputerowe do nauki języków obcych

Obydwie gry są produktem finalnym międzynarodowych projektów realizowanych w ramach programu Unii Europejskiej *SOCRATES*, akcja *LINGUA* 2.

---

[18] Audycje w formie plików dźwiękowych dostępne są na stronie portalu *LINGUAPORTA:* http://linguaporta.de/pl/medienecho.htm, http://www.linguaporta.de/de/medienecho.htm lub http://linguaporta.cz/cz/medienecho.htm.

[19] Pełna wersja broszurki dostępna jest w formacie PDF na stronach projektu *LINGUAPORTA*.

LOST IN...[20]

Celem projektu było przygotowanie interaktywnej gry komputerowej dla dorosłych zarówno tych zaczynających naukę języka obcego, jak i tych, którzy mają już nieco doświadczenia w nauce wybranego przez siebie języka, a więc dla uczących się na poziomie A1+, jak również dla wszystkich na poziomie A2 i B1 (zgodnie z europejskim systemem opisu kształcenia językowego), umożliwiającej naukę czterech języków obcych: języka polskiego, czeskiego, duńskiego oraz niderlandzkiego. Efektem realizacji projektu są cztery płyty DVD z interaktywną grą umożliwiającą naukę czterech wyżej wymienionych języków. Na każdej z płyt uczący się ma możliwość dokonania wyboru języka angielskiego lub języka niemieckiego jako języka wyjściowego, w którym będzie toczyć się gra, będą podawane instrukcje i wszelkie polecenia.

Na potrzeby projektu i rozpowszechnienia jego produktów utworzono strony internetowe, opracowano i wydrukowano plakaty i karty pocztowe. Niezbędne było także opracowanie własnego oprogramowania. Planuje się przygotowanie kolejnych wersji gry do nauki innych języków. Projekt został zrealizowany w latach 2005-2006 i został uznany przez Komisję Europejską za najlepszy projekt zrealizowany w ramach akcji *LINGUA* 2.

ABC-LINGUATOUR[21]

Celem projektu jest opracowanie interaktywnej gry do nauki języka czeskiego, niemieckiego i polskiego skierowanej przede wszystkim do czeskich, niemieckich i polskich dzieci w wieku od 8 do 12 lat. Celem gry jest wzbudzenie w dzieciach

[20] Wszystkie informacje o projekcie dostępne są w języku angielskim i niemieckim na stronie: http://www.lost-in.info.

[21] Wszystkie informacje o projekcie dostępne są w języku polskim, niemieckim i czeskim na stronie: http://abc-linguatour.eu/.

zaciekawienia sąsiadami z bliskiej zagranicy oraz kształtowanie znajomości języka obcego na poziomie podstawowym (poziom A1 zgodnie z europejskim systemem opisu kształcenia językowego) umożliwiającym porozumiewanie się w prostych sytuacjach życia codziennego, np. pytanie o drogę, proszenie o coś, kupowanie biletu, robienie zakupów itp.

Gra została uzupełniona o tradycyjny podręcznik pracy ucznia zawierający dodatkowe ćwiczenia, informacje o danym kraju oraz objaśnienia dla rodziców i nauczycieli. W podręczniku znalazły się też ćwiczenia i objaśnienia, które nie zostały umieszczone w grze. Nauczyciele szkół podstawowych i zainteresowani rodzice znajdą w materiale uzupełniającym wprowadzenie do gry oraz liczne zadania. Dodatkowa oferta zadań i ćwiczeń umożliwi im pracę z grą na lekcjach oraz na zajęciach pozalekcyjnych, również bez komputera.

5. Cele i wsparcie polityki europejskiej w zakresie nauczania języków obcych dla doskonalenia wielu kultur językowych w latach 2007-2013

Obecnie polityka Unii Europejskiej w zakresie nauczania języków obcych prowadzona jest w ramach programu *Uczenie się przez całe życie* (*The Lifelong Learning Programme*), którego realizacja została przewidziana na lata 2007-2013 i w skład którego weszły wcześniejsze programy *COMENIUS, ERASMUS, LEONARDO DA VINCI, GRUNTVIG, Program międzysektorowy* oraz *JEAN MONNET*. Program *Uczenie się przez całe życie* podsumowuje wszystkie dotychczasowe doświadczenia i stawia polityce nauczania języków obcych następujące cele: **nauczanie** obejmujące okres całego życia uczących się (*lifelong*) i odnoszące się do wszystkich niezbędnych aspektów życia (*lifewide*) oraz obejmujące różne formy kształcenia: formalne, pozaformalne i nieformalne, **poprawę jakości, atrakcyjności i dostępności ofert edukacyjnych, propagowanie różnorodności językowej**, jak również **nauczanie** „nowych języków", języków mniejszości etnicznych, regionalnych, języków migrantów oraz ważnych partnerów handlowych UE.

Literatura

Der Fremdsprachenunterricht an den Schulen in Europa. Kurzfassung, http://www.eurydice.org/ressources/eurydice/pdf/0_integral/023DE.pdf.

Förderung des Sprachenlernens und der Sprachenvielvalt: Aktionsplan 2004-2006, Mitteilung der Kommission an den Rat, das Europäische Parlament, den Wirtschafts- und Sozialausschuss und den Ausschuss der Regionen, KOM(2003), 449 endgültig, http://ec.europa.eu/education/doc/official/keydoc/actlang/act_lang_de.pdf.

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, http://www.socrates.org.pl/socrates2/index1.php?dzial=7&node=7&doc=1000100.

Nauczanie i uczenie się: na drodze do uczącego się społeczeństwa. Biała księga kształcenia i doskonalenia, Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP, 1997.

Nowa strategia ramowa w sprawie wielojęzyczności, Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, COM (2005), 596, wersja ostateczna z 22.11.2005, http://ec.europa.eu/education/policies/lang/doc/com596_pl.pdf.

Pietrzyk I., *Polityka regionalna Unii Europejskiej i regiony w państwach członkowskich,* Warszawa 2000, s. 154-158.

Portal internetowy: Parlament Europejski w działaniu, *Strategia Lizbońska: Zwiększenie konkurencyjności, więcej lepszych miejsc pracy*, http://www.europarl.europa.eu/highlights/pl/1001.html.

Traktat o Unii Europejskiej, http://ekai.pl/media/europa/t_maastricht.pdf.

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, Dziennik Urzędowy UE, 2006/962/WE, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/pl/oj/2006/l_394/l_39420061230pl00100018.pdf.

EUROPEAN POLICY AND EU LINGUISTIC DIVERSITY PROGRAMMES. *LINGUAPORTA, LOST IN...* AND *ABC-LINGUATOUR* PROJECTS

Summary

The paper presents priorities of EU policy in regard to foreign language teaching, with discussion of premises, aims and input of the policy in improving communication in multicultural Europe as a result of *LINGUAPORTA, LOST IN...* and *ABC-LINGUATOUR* projects developed with support from EU programmes of Socrates / Lingua. Final products of these projects are presented: *LINGUAPORTA* Internet portal for students of Czech, German and Polish as a foreign language, and two interactive edutainment products: *LOST IN...* (for students of Czech, Danish, Dutch and Polish) and *ABC-LINGUATOUR* (Czech, German and Polish).

Mgr Marianna Agnieszka Pietrus-Rajman (agnieszka.rajman@ae.wroc.pl) ukończyła germanistykę i niderlandystykę na Uniwersytecie Wrocławskim. Studiowała także w Niemczech (Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn) i Belgii (Rijksuniversiteit Gent). Od 1996 roku jest pracownikiem Studium Języków Obcych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Opracowała część haseł podręcznego *Słownika niderlandzko-polskiego*, jest współautorką trzeciej części podręcznika *Na und?* oraz podręcznika akademickiego *Türen zur Wirtschaftswelt*. Od kilku lat zaangażowana jest w szereg projektów związanych z wykorzystaniem ICT, realizowanych w ramach programów Unii Europejskiej (np. *LINGUAPORTA*: http://www.linguaporta.de, *ABC-LINGUATOUR*: http://www.abc-linguatour.eu).